

1.çokluk şahıstaki -sık/-sı nöbetleşe kullanımı ilginçti ve çalışmalarımız ilerledikçe 2.- 3. şahıslarda da farklı şekillerin olduğunu gördük. Bu şekilleri, 2.teklik şahıs için, şimdiki zamanda -sı/-si(< -sın/-sin), geniş zamanda -si (< -sin); 2.çokluk şahıs için şimdiki zamanda -sını(< -sınız) ; 3. teklik şahıs emir çekiminde ise -sı /-su (< -sın / -sun) biçiminde sıralayabiliriz. Literatür taramalarımızın ('-sık; -sım' ekleri dışında) bulduğumuz diğer ekler için aynı derecede cömert davrandığını söyleyemiyoruz. Bahis konusu ekler, haber kiplerinin 1. teklik şahsında '-çi; -si', 3. teklik şahsında '-ci, -si, -su', 1.çokluk şahsında '-si', 3. çokluk şahsında '-cu, -çik, -si'; emir 2. teklik şahıs çekiminde '-si'; ek fiilin 3. teklik şahıs çekiminde '-sig' şeklinde ve fiil çekimlerinin dışında isimlere de '-çi / -çu; -sı / -si; -sık / -sig; go ' şekilleriyle eklenebilmektedir. Bu makalede, öncelikle bulduğumuz örneklerin bir dökümünü yaptık. Ardından bu eklerin yapısı üzerinde durduk.Türkçedeki 'çI/çU; şu' pekiştirme edatı ile münasebetlerini tartıştık.

KERKÜKÎ ABDÜSETTÂR EFENDİ VE Mİ'RÂCİYYE'Sİ

İsmail YILDIRIM

Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Mi'râciyye, Abdüsettâr Efendi, İslâmî Türk Edebiyatı, Hz. Peygamber.

ÖZET

Türk İslâm edebiyatı geleneği çerçevesinde Hz. Peygamber'in doğumu, manevî yaşam tarzı, mucizâtı, şahsiyeti ve ölümü üzerine birçok eser kaleme alınmıştır. O'nun hayatı etrafında meydana getirilen eserler ya müstakil olarak kaleme alınmış ya da yazar meydana getirdiği eserinin bir bölümünü bazı nazım şekilleri altında, Hz. Peygamber'in mucizeleri veya vasıflarına ayırmıştır. Hicretten yaklaşık bir yıl önce, Recep ayının 27. gecesinde zuhûr eden Mi'râc hadisesi; Hz. Peygamber'in, ilahî sevk ile Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya ve nihayetinde Yüce Allah ile görüşüp, bazı ilahî emirleri almasından müteşekkildir. Bu hadise birçok yazar ve şair tarafından kaleme alınmış; zamanla "Mi'râciyye, Mi'râc-nâme" adı altında eserler meydana

getirilmiştir. Zaman içinde belirgin özellikler kazanan mi'râciyeler XI. yüzyıldan itibaren çok fazla rağbet görmüş, manzum-mensur karışık veya manzum şekilde yazılmış metinler halinde gelişimini sürdürmüştür. Şairlerin coşkulu bir söyleyiş ve yer yer didaktik özelliklerle dolu olarak kaleme aldıkları mi'râciyeler, mi'râc mucizesini anlatmaları nedeniyle, çoğu zaman sanatkârane bir üslûpla yazılmışlardır. 19. yüzyılın ortaları ile 20. yüzyılın başlarında yaşamış, Kerkükî Abdüssettâr Efendi (1858-1932) de tercî-i bend nazım şekliyle bir Mi'râciye kaleme almıştır. Nakarat beyti; Rûz u şeb zikr-i lisânımdır salât ile selâm Ol mübârek rûhuna ey Hazret-i fahrü'l-enâm olan mi'râciyyede şair, Hz. Peygamber'e duyduğu derin sevgi ve muhabbeti samimî, coşkun ve lirik bir şekilde dile getirmiştir. Bu yazıda, mi'râciye türü ve mi'râciyenin Türk edebiyatındaki yeri, tarihî gelişimi ve Türk edebiyatında yazılmış belli başlı mi'râciyeler hakkında bilgi verilecektir. Daha sonra, müellifin hayatı bahis konusu edilecek, şairin daha önce üzerinde durulmamış olan Mi'râciye'si şekil ve muhteva husûsiyetleri açısından incelenip; eserin transkribe edilmiş metni ve günümüz Türkçesine çevirisi verilecektir.

KERKÜKÎ ABDÜSETTÂR EFENDÎ AND HIS Mİ'RÂCIYYE

Key Words:Mi'râciyye, Abdüssettâr Efendi, Islamic Turkish Literature, the Prophet uhammad.

ABSTRACT

In the framework of tradition of Islamic Turkish literature, a lot of works were written about birth, moral life style, miracles, personality and death of the Prophet Muhammad. The works about His life were written as an independent work or author wrote a chapter of his work about the Prophet Muhammad's miracles or qualifications in some forms of verse. Aproximately one year before Hejira, Mi'râc which happened on the 27th Rajab is composed of the Prophet Muhammad's going from Al-Aqsa Mosque to Al- Haram Mosque through divine transfer and meeting God Most High and receiving some divine orders. This phenomenon was written by many authors and poets and in time the works called "Mi'râciyye, Mi'râc-nâme" were created. In time, mi'râciyye having some typical characteristics attracted great attention as from XI. century and maintained its development as texts in mixed poetic-prose form or prose form. Mi'râciyye written by poets in an enthusiastic utterance

and partly with full of didactic features were written generally in an artistic style because they narrated miracle of mi'râc. Kerkükî Abdüssettâr Efendi (1858-1932) also wrote a Mi'râciyye in poetry form of tercî-i bend. It's chorus verse is below: Rûz u şeb zikr-i lisânımdır salât ile selâm Ol mübârek rûhuna ey Hazret-i fahrü'l-enâm In this mi'râciyye, the poet expressed his deep love and affection to the Prophet Muhammad in a sincere, enthusiastic and lyric way. In this paper, some information about mi'râciyye as a genre, the place of mi'râciyye in Turkish Literature, its historical development and some major mi'râciyye in Turkish literature will be given. After that, author's life will be mentioned, his Mi'râciyye, which hasn't been emphasized before, will be examined in terms of form and content and its transcript and translation into modern-day Turkish will be provided.

MUSTAFA KUTLU'NUN ZAFER YAHUT HİÇ HİKÂYESİNDE ANLATIM TEKNİKLERİ VE TEMATİK UNSURLAR AÇISINDAN BİR BAKIŞ

Lale QASIMOVA
Qafqaz Üniversitesi / Azerbaycan

Anahtar Kelimeler: Mustafa Kutlu, Zafer yahut Hiç, hikâye.

ÖZET

Yazı hayatına 1970'li yılların başında katılan Mustafa Kutlu, Türk hikâyeciliğinde kendine özgü bir yere sahiptir. Kutlu, anlatımda geleneğe yönelmiş, böylece de gelenekle modern hikâye tarzının sentezine ulaşarak, yeni ve farklı bir hikâye tarzı geliştirmiştir. Bugün “yaşayan mektep” olarak bilinen Kutlu'nun şimdiye kadar yirmi hikâye kitabı çıkmıştır. Bu hikâyeler anlatım tarzı, şekil, muhteva bakımından gösterdikleri değişiklikler dikkate alınarak araştırmacılar tarafından çeşitli biçimde dönemlere ayrılarak incelenmiştir. Çalışmada bahsettiğimiz Zafer yahut Hiç hikâyesi, 2000 yılından itibaren Uzun Hikâye kitabıyla başlatılan son döneme girer. Dönemin genel hususiyetlerini yansıtan hikâye, burada olay örgüsü, konular, kişiler, zaman, mekân, bakış açısı ve anlatıcı bakımından incelemeye tabi tutulmuştur.